

Literatura

AMČR: Záznam M-202601044 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202601044>.
Kalábek, M. 2025: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc).
Přehled výzkumů 66(1), 249.

Summary

An archaeological excavation beneath an apartment building in Arbesova Street in Olomouc (Slavonín cadastral area) uncovered seven features dated to the Jordanów culture and the Modern period.

Marek Kalábek

Ořechov (k. ú. Ořechov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Břesty“, „Kratiny“, parc. č. 5472, 5473, 5571–5573, 5485, 5526.

Moravská malovaná keramika (eneolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202404457.

Lokalizace: WGS-84: 49.0209714N, 17.3050928E; 49.0232650N, 17.3071742E

Od listopadu 2024 do února 2025 byl realizován záchranný archeologický výzkum vyvolaný budováním záchytných příkopů na polních tratích „Břesty“ a „Kratiny“. Ve dvou úsecích skryvky ornice na trati „Břesty“ se podařilo zdokumentovat celkem 29 zahloubených objektů (Kuchař 2026). Mezi nimi byly identifikovány sloupové jámy, zásobní jámy i otisky nadzemních sloupových konstrukcí, převážnou část však tvořily blíže neinterpretované sídlištní objekty. Ze zájmové polohy pocházejí doklady vícefázového osídlení od staršího neolitu (viz oddíl Neolit) po časný eneolit. Osm objektů poskytlo materiál zařaditelný do mladšího stupně lengyelské kultury (fáze MMK IIa, Lengyel II; Podborský 1993, 117–122). U části objektů nebylo možné vzhledem k absenci chronologicky citlivých prvků přesnější kulturní zařazení stanovit, a jsou proto obecně datovány do mladšího zemědělského pravěku (některé indicie ovšem nevylučují i možné osídlení v epi-lengyelském období). Samostatně stojící sloupové jámy zůstaly bez datace. V keramickém souboru zaujímají významné místo fragmenty lengyelské keramiky s plastickou aplikací ve formě výčnělků připomínajících stylizované sovi hlavičky a zejména početná kolekce bíle malované keramiky

Obr. 15. Ořechov. Prozkoumaný objekt 529 datovaný ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Foto M. Komarek.

Fig. 15. Ořechov. Investigated feature 529 dated to the Moravian Painted Ware culture. Photo by M. Komarek.

z objektu 529 (obr. 15). Materiálová analýza malby prokázala použití pigmentu na bázi vápna (Slavíček 2025). V kontextu regionu jde o mimořádný nález, neboť malovaná lengyelská keramika se na území Slovákka vyskytuje jen výjimečně. Nález z Ořechova překvapil počtem i kvalitou dochování ztvárněných motivů. Soubor movitých nálezů dále doplňuje štípaná a broušená kamenná industrie, ostatní kamenné artefakty, mazanice a zvířecí kosti určené k následnému osteologickému zpracování. Zachycenou situaci lze interpretovat jako pozůstatek polykulturní sídlištní lokality osídlené nejméně ve dvou pravěkých obdobích. Nově identifikované naleziště tak významně rozšiřuje dosavadní poznatky o pravěkém osídlení jihovýchodního podhůří Chřibů v období neolitu a eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202404457 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202404457>.
Kuchař, Z. 2026: Ořechov – „Břesty“, „Kratiny“. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 868/26. Uloženo: Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti.

Podborský, V. 1993: Lid s moravskou malovanou keramikou. In: V. Podborský a kol.: *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská. Země a lid. Svazek 3. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 108–145.

Slavíček, K. 2025: *Analýza malbou zdobených keramických střepů kultury s moravskou malovanou keramikou z archeologického výzkumu v Ořechově Břestech 2024/2025, z objektu 529*. Rkp. výzkumné zprávy. Uloženo: Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.

Summary

In 2024 and 2025, settlement features dated to the Moravian Painted Ware culture (Fig. 15) were identified and documented in the 'Břesty' and 'Kratiny' fields in Ořechov (Ořechov u Uherského Hradiště cadastral area, Uherské Hradiště District).

Zdeněk Kuchař

Osek nad Bečvou (okr. Přerov)

„Horečka“, parc. č. 663/16.

Kultura šňůrové keramiky. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález. Průzkum. AMČR: M-202504991-N00004.

Lokalizace: WGS-84: 49.521569, 17.551475

V závěru roku 2025 nalezli spolupracovníci Muzea Komenkého v Přerově D. Tutková a P. Ondroušek během povrchového sběru v trati „Horečka“, na levobřežní terase říčky Trnávka, poblíž severovýchodního okraje katastru obce Osek nad Bečvou kompletní exemplář broušeného vrtaného kamenného nástroje. Jedná se o sekeromlat jednoduchého tvaru. V nárysu má pětiúhelníkový tvar s vysedlými boky. Příčný průměr v týlní části je plošně oválný a v břitové pravoúhlý se zaoblenými rohy (obr. 16). Celková délka předmětu činí 126 mm. Maximální dochovaná šířka je 57 mm. Výška nástroje v úrovni provrtu je 32 mm, v úrovni týlu pak 23 mm. Hmotnost artefaktu činí 336 g. Povrch nástroje byl kvalitně obroušen. Provrt o průměru 20,5 mm byl umístěn mírně excentricky vzhledem k šířce nástroje a zároveň blíže k břitu nástroje.

Popisovaný předmět byl zhotoven z intenzivně patinovaného serpentinitu se světle zelenou až šedozelenou barvou patiny. Surovina má náznak foliace díky šmouhovité stavbě tvořené temněji zelenými šlírami. Ta probíhá šikmo vůči protažení sekeromlatu.

Obr. 16. Osek nad Bečvou. Sekeromlat kultury šňůrové keramiky. Foto Z. Schenk.
Fig. 16. Osek nad Bečvou. Battle axe of the Corded Ware culture. Photo by Z. Schenk.

Pod stereomikroskopem lze místy pozorovat jemně šupinkovitou stavbu tvořenou minerály skupiny serpentinu a černý rudní minerál – magnetit. Exemplář z Oseka nad Bečvou se vyznačuje vysokou magnetickou susceptibilitou (kolem 42×10^{-3} SI jednotek, stanoveno přístrojem ZH instruments SM 30). Díky naměřené hodnotě lze původ suroviny předpokládat v prostoru serpentinitových masivů v jižním Polsku kolem kry Sovích hor, neboť tyto se vysokou magnetickou susceptibilitou liší od nižších hodnot serpentinitů v moldanubiku západní Moravy. Náš artefakt velmi dobře koresponduje s magnetickou susceptibilitou serpentinitu ze známého lomu na nefrit u obce Jordanów (Přichystal 2009, 186–187).

Nalezený artefakt lze datovat do období pozdního eneolitu, patrně kultury šňůrové keramiky. Z katastrálního území obce Osek nad Bečvou pochází několik dalších exemplářů sekeromlatů kultury šňůrové keramiky, které zde byly v minulosti nalezeny (Pavelčík 1975; Šebela 1999, 120). V místě nového nálezu v trati Horecka byl proveden povrchový průzkum, při němž došlo k nálezu jednoho kusu kamenné štípané industrie – čepele zhotovené ze silicitu glacienních sedimentů, kterou lze rámcově datovat do období neolitu či eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202504991-N00004 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504991-N00004>.

Pavelčík, J. 1975: Sekeromlaty lidu se šňůrovou keramikou z Oseku – Vicínova (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1974, 17.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Šebela, L. 1999: *The Corded Ware Culture in Moravia nad in the Adjacent Part of Silesia. Catalogue*. Fontes Archaeologiae Moraviae XXIII. Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky v Brně.

Summary

An isolated Late Eneolithic polished and perforated stone battle axe (Fig. 16) made of serpentinite was discovered during

a surface survey conducted in 2025 in the 'Horecka' field in the cadastral area of Osek nad Bečvou (Přerov District). Geological analysis indicates that the raw material originated from the Gogolów–Jordanów serpentinite massif in southern Poland. Serpentinite in Lower Silesia was exploited primarily during the Eneolithic period.

Zdeněk Schenk, Antonín Přichystal

Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov) „Hejnice“.

Kultura zvoncovitých pohárů. Sídliště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. AMČR: M-202601046.

Lokalizace: S-JTSK: -536137.07, -1137060.69; -536258.83, -1137303.47

V červnu 2025 byly v rámci archeologického dohledu na stavbě opravy vodovodu Předmostí – Dluhonice dokumentovány dva objekty. Jedna zásobní jáma byla datována do období kultury zvoncovitých pohárů. Situace navazují na zjištění učiněná při výzkumech stavby dálnice D1 (Golec et al. 2019; Vrána 2021).

Literatura

AMČR: Záznam M-202601046 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202601046>.

Golec, M., Kalábková, P., Vrána, J., Zeman, T. 2019: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 60(1), 199, 229.

Vrána, J. 2021: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 62(1), 218, 251.

Summary

Two features dated to the Bell Beaker culture were documented during an archaeological watching brief conducted in connection with water-main reconstruction works in the 'Hejnice' field (Předmostí cadastral area, Přerov District).

Marek Kalábek

Přerov (k. ú. Újezdec u Přerova, okr. Přerov) „Nad Dubičky“, parc. č. 1102.

Eneolit. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález. Průzkum. AMČR: M-202504991-N00001.

Lokalizace: WGS-84: 49.4272311, 17.4802417

V roce 2023 byl M. Ondráškem prostřednictvím povrchového sběru nalezen štípaný artefakt v poloze „Nad Dubičky“ na katastrálním území přerovské místní části Újezdec u Přerova. Jedná se o polohu situovanou na severním svahu táhlého výrazného hřebene při západním okraji Kelčské pahorkatiny, přibližně 260 m severně od vrcholové kóty Švédské šance (298,6 m n. m.). V případě lokality se jedná o mimořádně exponovanou polohu, ze které se dnes naskýtá dobrý výhled severovýchodním směrem do údolí bečevské části Moravské brány. Nadmořská výška místa nálezu činí 284 m.

Z typologického hlediska se jedná o hrot s řapem (obr. 17). Délka artefaktu činí 31,5 mm, maximální šířka 15 mm a síla 3–5 mm. Hmotnost je 1887 g. Artefakt byl zhotoven ze silicitu z glacienních sedimentů světle šedého zabarvení.